

АЛСЫН ЗАЙН УДИРДЛАГАТАЙ, ХҮНГҮЙ ХӨДӨЛГӨӨНТ ТӨХӨӨРӨМЖ (ДРОН) АШИГЛАЛТЫН ЭРХ ЗҮЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ: МОНГОЛ УЛС БОЛОН БУСАД ОРНУУДЫН ТУРШЛАГА

Харьцуулсан судалгаа

Судалгааны код: СТ-18/213

АГУУЛГА

УДИРТГАЛ

1. Тойм ойлголт
2. Монгол Улсын алсын зайнаас удирддаг, хүнгүй хөдөлгөөнт төхөөрөмж (дрон) ашиглалтын хууль эрх зүйн зохицуулалт
 - Иргэний нисэхийн дүрэм- 101
 - Иргэний нисэхийн дүрэм- 102
 - Зөвшилцөл
 - Зайнаас удирддаг агаарын хөлгийг бүртгэх
 - Зайнаас удирддаг агаарын хөлгийн операторын сургалт
 - Монголд дрон бүтээсэн жишээ
3. Бусад орнуудын туршлага
 - Ерөнхий мэдээлэл
 - Зохицуулалтын хамрах хүрээ (ЕХ-ны гишүүн улс, Австрали, Канад, БНХАУ, Израйль, Япон, Шинэ Зеланд, Өмнөд Африк, Украин)
 - Хүнгүй хөлгийн системийн бүртгэл ба хаяг тэмдэг
 - Нислэгийн зөвшөөрлийн мэдэгдэл
 - Хүнгүй хөлгийн системийн оператор мэргэжлийн түвшин

Судалгааны хураангуй

Судалгаанд Монгол Улс болон Австрали, Канад, БНХАУ Франц, ХБНГУ, Израйль, Япон, Шинэ Зеланд, Польш, Өмнөд Африк, Швед, Украин, ИБУИНВУ-ын алсын зайн удирдлагатай, хүнгүй хөдөлгөөнт төхөөрөмж (дрон) ашиглалтын эрх зүйн зохицуулалт, туршлагыг судалсан болно. Судалгаанд нэр дурдсан 14 улсын дроныг иргэний хэрэглээнд ашиглах, зохицуулалтын хамрах хүрээ, дрон (хүнгүй хөлгийн систем)-ы бүртгэл, хаяг тэмдэг, нислэгийн зөвшөөрлийн мэдээлэл, дроны операторын мэргэжлийн түвшин, дрон ашиглалтын шаардлага, нөхцөл, сансрын орон зайн хязгаарлалт, радио холбоо, харааны үзэгдэх шугам, аюулгүй байдлын онцлог шинж, даатгалын тухай асуудлуудыг хамруулсан судалсан болно.

Дрон ашиглалттай холбоотойгоор иргэний нисэхийн салбарт тулгамдаж буй эрсдэлийг багасгах, нисэхийн аюулгүй ажиллагаанд нөлөөлөх, нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр улс орон бүр дор бүрнээ зохицуулалт хийж, хяналтын аргачлал, ашиглалтын дүрмийг боловсруулж мөрддөж ажиллладаг.

ИНЕГ-аас Монгол Улсад гадаадаас орж ирсэн болон бүтээгдсэн дронуудыг бүртгэлжүүлэх ажил хийгдэж байгаа бөгөөд цаашид дроныг эзэмшигч хувь хүн, байгууллагад зохих зөвлөмж өгөх, шаардлагатай тохиолдолд зохих зөвшөөрлийг олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулж эхэлсэн. Мөн ИНЕГ-ын Нисэхийн аюулгүй ажиллагааны хяналт, зохицуулалтын албанаас зайнаас удирддаг агаарын хөлгийн операторын сургалтыг 2017 оноос эхлэн зохион байгуулаад байна.

Дэлхий даяар техник, технологийн өнөөгийн хөгжил дэвшлийг дагаад дроныг ашиглах хэрэгцээ, улам бүр өсөн өргөжсөөр байна. Дроныг дотор нь олон янзаар ангилж авч үздэг ч, мөн чанарын талаасаа бүх дрон - нисдэг робот юм. Энэ төрлийн робот өгөгдсөн даалгаварыг биелүүлээд эргэж үүрэндээ ирдэг, дүнгэнэж дуугардаг “ажилчин зөгий”-тэй төстэй байдаг учраас “дрон” гэж нэрлэжээ. Алсын зайн, программчлагдсан, удирдлагатай, нисгэгчгүй нисдэг төхөөрөмж-дроныг ерөнхийд нь цэргийн болон хэрэглээний зориулалттай гэж ангилна. Дрон нь нарны энерги, зай, түлшээр ажиллана.

Хүмүүнлэгийн болон гамшгийн тусламжийн үед ашиглах жижиг хөнгөн дроныг жишээлбэл; далайн хар шуурга, хар салхи, газар хөдлөлт, үер зэрэг гамшигт нэрвэгдсэн газар нутгийн 3D зурагийг авах, амьд үлдсэн хүмүүсийг хайх, гамшигт нэрвэгдсэн хүмүүст эм тариа, тусламжийн зүйлсийг хүргэх, тоглоом зугааны хэлбэрт ашиглах, мөн зарим газруудад пицца, пиво хүргэлт хийх гэх мэтээр эерэг сайн үйлсэд ашиглахын хажуугаар, мөн “буруу аргын” олон улсын терроризм, алан хядах үйл ажиллагаа, хар тамхи зөөвөрлөх зэрэг элдэв сөрөг үйл ажиллагаанд эрчимтэй хэрэглэх хандлага ажиглагдсаар байна.

Цагдаагийн дрон ихэвчлэн өндөр нарийвчлалтай, шөнийн дуран бүхий, хэт ягаан туяаны камераар тоноглогдсон байдаг бол иргэд

- Ашиглалтын шаардлага, нөхцөл

Ашигласан материал

Улаанбаатар
2018 он

зөвшөөрөлгүй эзэмшиж, ашиглаж хууль бус нислэг үйлдэн асуудалд орох нь элбэг байдаг. Дрон нь нисдэг төхөөрөмж тул хяналттай агаарын зайд ойр нисэх, хүн ам шигүү суурьшсан бүсэд нисэх зэргээр нисэхийн аюулгүй ажиллагаанд янз бүрийн эрсдэлийг үүсгэнэ.

Гадаадын зарим орны туршлагаас үзэхэд, тухайлбал, ОХУ-д Засгийн газрын тогтоолоор «ОХУ-ын агаарын орон зайг ашиглах Холбооны дүрэм»-д нэмэлт өөрчлөлт оруулж, нисгэгчгүй нисэх аппаратыг эзэмшигч зөрчил гаргасан тохиолдолд “Захиргааны зөрчлийн тухай хууль”-ийн 11 дүгээр зүйлийн дагуу эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол торгох арга хэмжээ авдаг болжээ. Ийм зөрчил гаргасан хоёр мянган иргэнд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй байсан тул агаарын зайг ашиглах агаарын зайн хууль зөрчсөн гэж үзэн таван мянган рублиэр торгодог байна.

Дроныг ашиглаж байгаа орнуудад 30 кг-с дээш жинтэй бол заавал “Нислэгт тэнцэх чадвар”-ын гэрчилгээ олгодог байна.

Зарим шинжээчдийн дүгнэснээр БНХАУ-ын алсын жолоодлогот нисэх төхөөрөмжийн тоогоор дэлхийд АНУ-ын дараа ордог, хэрэглээгээр АНУ, Израиль тэргүүлдэг байна.

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН СУДАЛГАА, МЭДЭЭЛЭЛ, ЛАВЛАГААНЫ АЛБА